

Kostprijs aanvullende statistische diensten
januari 2022

1. Algemeen

De taak van CBS is het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en het openbaar maken van de op grond van zodanig onderzoek samengestelde statistieken (artikel 3 CBS-wet). Kort gezegd is de kerntaak van CBS het vervaardigen van statistieken waaraan een aantoonbare behoefte bestaat.

Aanvullende statistische diensten (ASD) zijn een onderdeel van de wettelijke taak van CBS. De behoefte aan statistische informatie en diensten is groter dan waarin CBS op grond van zijn reguliere budget kan voorzien. Veel gebruikers hebben naast de informatie uit het reguliere programma, behoefte aan andere informatie. Meestal is het maken van deze cijfers mogelijk door hergebruik van brongegevens die zijn verzameld ten behoeve van het reguliere programma. Met aanvullende statistische diensten beoogt CBS zijn maatschappelijke meerwaarde te vergroten door in de behoefte van gebruikers te voorzien.

De vergoeding voor de uitvoering van een verzoek voor ASD moet kostendekkend zijn, zodat geen sprake is van kruissubsidiëring. Derhalve moeten de uurtarieven die het CBS hanteert, gebaseerd zijn op de integrale kostprijs. Uitgezonderd hier zijn de Eurostatprojecten (grants)¹. In de tarieven van deze projecten is maar een beperkte opslag voor overhead door de ondersteunende directies opgenomen.

In deze notitie worden de type kosten, kostenstructuur, type uren, de opbouw van de integrale kostprijs per ASD-vte en de uurtarieven van het CBS uiteengezet.

¹ Het door Eurostat vastgestelde tarief bestaat uit de directe loonkosten van de betrokken medewerkers met een kleine opslag. De reden om toch Eurostatopdrachten uit te voeren, ligt in het feit dat dit werkzaamheden zijn die aansluiten bij ontwikkelwerkzaamheden van het CBS, bijvoorbeeld het opzetten van een nieuwe statistiek of het gebruik van nieuwe bronnen of methoden.

2. Type kosten binnen het CBS

Qua kosten kan er binnen het CBS onderscheid gemaakt worden tussen kosten die direct of indirect gerelateerd zijn aan de aanvullende statistische diensten (inclusief publicatie) van het CBS. Daarnaast zijn er niet-productie-gerelateerde kosten.

Directe productiekosten

Directe productiekosten zijn productiekosten die direct aan aanvullende statistische diensten zijn te relateren. De kosten van de statistische hoofddirecties en van de hoofddirectie dataverzameling zijn als directe productiekosten te typeren. Ook de kosten van het openbaar maken en publieksvoorlichting zijn onderdeel van het primaire proces. In de CBS wet (artikel 3) is namelijk vastgelegd dat de taak van het CBS is: het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en het openbaar maken van de op grond van zodanig onderzoek samengestelde statistieken. Deze taak is in de Memorie van toelichting beschreven als het vervaardigen van statistieken waaraan een aantoonbare behoefte bestaat. Ook is daar omschreven dat het CBS uitdrukkelijk en ten principale de taak heeft om de uitkomsten openbaar te maken.

Indirecte productiekosten

Indirecte productiekosten zijn kosten die samenhangen met de vervaardiging van statistieken, maar die niet direct aan aanvullende statistische diensten (ASD) zijn toe te rekenen. Alle personele en materiële kosten van IT zijn als indirecte productiekosten te definiëren, aangezien deze kosten binnen het CBS een wezenlijk onderdeel van het statistische proces zijn.

Niet productie gerelateerde kosten

Dit zijn de kosten van de ondersteunende activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering en andere centrale diensten, inclusief alle materiële kosten zoals afschrijvings- en onderhoudskosten.

3. Kostenstructuur

De volgende tabel geeft inzicht in de totalen van de niet productie gerelateerde kosten en de indirecte productiekosten in 2020 inclusief een prognose voor 2021

Productiekosten/niet productiekosten x (1mln)	Kosten realisatie 2020	% realisatie	Kosten prognose 2021	% prognose
-direct (statistische directies, communicatie, blaise)	140	70%	145	70%
-indirect (IT inclusief aandeel strategische projecten)	30	15%	33	16%
PRODUCTIEKOSTEN Totaal	170	85%	178	86%
Niet productie gerelateerde kosten (bedrijfsvoering en beleid)	30	15%	29	14%
NIET PRODUCTIE GERELATEERDE KOSTEN Totaal	30	15%	29	14%
Totaal	200	100%	207	100%

Uit de kostenstructuur blijkt dat van de totale kosten 70% direct is en 30% niet direct (indirect of niet productie gerelateerd).

Uit bovenstaande staat kan geconcludeerd worden dat 30% van de totale opbrengsten uit aanvullende statistische diensten gereserveerd moet worden voor indirecte of niet productie gerelateerde kosten.

4. Type uren binnen het CBS

Qua ASD-uren kan er binnen het CBS onderscheid gemaakt worden tussen directe declarabele uren en indirecte uren. Directe declarabele uren zijn uren die *direct* aan aanvullende statistische diensten zijn toe te rekenen. Uitgangspunt is dat deze uren direct in rekening worden gebracht bij de gebruiker van een specifieke ASD-opdracht.

Indirecte uren zijn *niet direct* aan een aanvullende statistische dienst toe te rekenen en zijn te onderscheiden in

- 1) indirect declarabele uren en
- 2) indirect niet declarabele uren.

Indirect declarabele uren zijn gerelateerd aan aanvullende statistische diensten, maar zijn niet aan een specifieke opdracht toe te rekenen. Dit betreffen uren voor voorbereiding, vooronderzoeken, contractonderhandelingen, planning en accountmanagement. Deze uren dienen als opslag van de directe uren in rekening te worden gebracht.

Indirect niet declarabele uren zijn alle uren van de ondersteunende directies (Bedrijfsvoering, IT, en andere centrale diensten) en tevens de indirecte uren binnen de statistische directies (zoals voor werkbesprekingen, personeelsaangelegenheden, ondernemingsraden, ISO en cursussen etc.). Ook alle uren van management, staf en secretariaat vallen hieronder. Indirect niet declarabele uren worden *niet* in rekening gebracht bij de gebruiker. Deze indirecte uren zijn namelijk verdisconteerd in het CBS-uurtarief.

5. Gemiddeld aantal declarabele (direct declarabele en indirect declarabele) uren per ASD-vte

Voor de berekening van het gemiddeld aantal te realiseren declarabele uren wordt uitgegaan van vijf werkdagen per week. Het aantal werkdagen is verminderd met het aantal feestdagen en vakantiedagen (regulier en compensatie) en ziekte dagen. Het resulterende aantal aanwezige uren is vervolgens verminderd met het aantal afwezige uren voor ziekte (5%), seniorenverlof (PAS) en ouderschapsverlof (4,5%) en indirect niet declarabele uren (7,5%). Bij indirect niet declarabele uren kan gedacht worden aan werkbesprekingen, personeelsaangelegenheden, ondernemingsraden, ISO en cursussen etc.

Gemiddeld aantal declarabele (direct en indirect) uren	uren per jaar	%
Totaal aantal uren	2.080	100%
Feestdagen/vakantie	-410	-20%
Totaal aanwezige uren	1.670	80%
Ziekte	-104	5%
PAS/ouderschapsverlof	-90	4,5%
Indirect niet declarabel	-156	7,5%
Totaal declarabel (direct en indirect)	1.320	63,5%
Afgerond	1.300	62,5%

Voorzichtigheidshalve wordt een norm gehanteerd van afgerond 1.300 uur aan declarabele uren (direct en indirect).

6. Opbouw gemiddelde integrale kostprijs per ASD-vte en uurtarief

De integrale kostprijs van medewerkers is niet gebaseerd op specifieke functies. Het schaalniveau van een functie is leidend voor de berekening van de integrale kostprijs. Elke schaal heeft een eigen integrale kostprijs. De gemiddelde integrale kostprijs per ASD-vte is opgebouwd uit de volgende componenten waarbij als cijfervoorbeeld in onderstaande staat de integrale kostprijs van een ASD-vte op schaal 11 is weergegeven:

Realisatie 2020

Opbouw gemiddelde integrale kostprijs per ASD-vte			
Directe productiekosten statistische directie			
Loonkosten van een ASD-vte (gemiddeld schaal 11)	86.000	60%	
Overhead statistische directie (management en staf)	13.000	10%	
Aandeel directie productiekosten statistische directies			99.000 70%
Indirecte productiekosten en niet productie gerelateerd			
Aandeel Bedrijfsvoering en IT	34.000	25%	
Aandeel voorzieningen/risico-opslag	7.000	5%	
Totaal indirect en niet productiegerelateerde kosten			41.000 30%
Totale integrale kostprijs			140.000 100%
Gemiddeld aantal directe en indirect declarabele uren			1.300
Gemiddeld tarief			€ 108

Prognose 2021

Opbouw gemiddelde integrale kostprijs per ASD-vte			
Directe productiekosten statistische directie			
Loonkosten van een ASD-vte (gemiddeld schaal 11)	88.000	61%	
Overhead statistische directie (management en staf)	13.000	9%	
Aandeel directie productiekosten statistische directies			101.000 70%
Indirecte productiekosten en niet productie gerelateerd			
Aandeel Bedrijfsvoering en IT	35.000	25%	
Aandeel voorzieningen/risico-opslag	7.000	5%	
Totaal indirect en niet productiegerelateerde kosten			42.000 30%
Totale integrale kostprijs			143.000 100%
Gemiddeld aantal directe en indirect declarabele uren			1.300
Gemiddeld tarief			€ 110

De totale integrale kostprijs per ASD-vte bedraagt gemiddeld in 2020 € 140.000 (prognose 2021: € 143.000) op basis van 1.300 declarabele uren (direct en indirect declarabel).

De uurtarieven die het CBS hanteert voor aanvullende statistische diensten zijn gebaseerd op de integrale kostprijs. De uurtarieven worden voor elk van de schaalniveaus afzonderlijk vastgesteld. De tarieven van een statistisch medewerker bestaat uit:

- het brutosalaris, het individuele keuzebudget (IKB) en de werkgeverslasten (60%)
- een opslag voor overhead (management, secretariaat en staf) binnen de statistische directies (10%) ;
- een opslag voor onvoorziene risico's, centrale staf en overige voorzieningen van 5%
- een opslag voor overhead voor de basisdienstverlening door bedrijfsvoering en IT van 25%;

Het tarief van € 108,- per vte in 2020 (2021: € 110) voor een gemiddelde schaal (schaal 11) is ruim € 30,- hoger dan het schaaltarief volgens de handleiding voor overheidstarieven (tarief schaal 11: € 77,-). Het verschil wordt veroorzaakt door kosten van IT welke als indirecte productiekosten zijn te definiëren. Medewerkers van deze directies schrijven niet direct op projecten voor aanvullende statistische diensten, maar hun kosten zijn verdisconteerd in de verkooptarieven. Daarnaast worden in de overheidstarieven géén rekening gehouden met de personele kosten van ondersteunende organisatie-onderdelen. In de tarieven van het CBS worden deze kosten wel verdisconteerd.

7. Separaat in rekening te brengen kosten

Extra kosten (statistisch grondmateriaal, extra dienstverlening communicatie, additionele content productie, ondersteuning methodologen en/of businessanalisten en specifieke IT-licenties) die specifiek als extra dienstverlening voor een ASD-opdracht moeten worden gemaakt, worden separaat in rekening gebracht, basis dienstverlening publieksvoorlichting niet.